

meget betydelige retstekniske vanskeligheder at etablere et værn, der rækker udover konstitutionsperioden.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 311-313.

4.5.6. Konstitutioner ved dommerens forfald eller ved embedsledighed

Såfremt den af udvalget foreslåede ændring af retsplejelovens § 17 a gennemføres, anbefaler udvalget, at retsplejelovens § 44, stk. 3, ophæves som overflødig. Den nævnte bestemmelse giver landsretspræsidenten mulighed for ved den faste dommers kortvarige forfald at meddele bemyndigelse til midlertidigt at forestå embedet som dommer ved byret.

Ved planlagt kortvarigt fravær vil embedets chef i kraft af sin kompetence til at lede og fordele arbejdet og til at overlade retssagsbehandlingen til ikke-udnævnte dommere kunne sikre, at retten under fraværet beklædes af en kompetent jurist. På tilsvarende måde vil embedets chef kunne fastlægge retningslinier for, hvorledes der skal forholdes ved kortvarigt ikke planlagt fravær. For de tilfælde, hvor embedets chef kortvarigt er afskåret fra at lede embedet, må der i generelle retningslinier ved det enkelte embede være taget stilling til, hvem der i chefens fravær udøver ledelsesbeføjelserne.

For så vidt angår de tilfælde, som efter gældende ret reguleres af retsplejelovens § 44, stk. 2, finder udvalget, at der i samme omfang som hidtil bør kunne meddeles konstitution. Der vil forekomme en række situationer – sygdom, dødsfald, orlov og lignende – hvor dommerembedet ikke straks vil kunne besættes, og hvor der derfor er behov for at kunne konstituere en person som dommer i en kortere eller længere periode.

Udvalget finder det mest hensigtsmæssigt, at det bliver Domstolsstyrelsen, der får kompetencen til at meddele disse konstitutioner. Det vil således være Domstolsstyrelsen, der har det bedste kendskab til de enkelte dommerembeders situation, og som vil kunne lade denne viden indgå i vurderingen af, om der bør konstitueres en anden person som dommer og i givet fald, hvem det bør være.

Udvalget anbefaler i den forbindelse opretholdelse af gældende praksis, hvorefter konstitutionsstillinger, som på forhånd skønnes at blive af længere varighed, oplås. Som det fremgår ovenfor i afsnit 3.2.2., finder udvalget ikke, at Dommerudnævnelsesrådet skal afgive indstilling ved besættelsen af disse stillinger.

Udvalget foreslår endvidere bestemmelsen i retsplejelovens § 51, hvorefter konstitution meddelt efter retsplejelovens § 44, stk. 2, tilbagekaldes af Justits-

ministeriet efter ministeriets frie skøn, ophævet. Det skyldes, at denne ordning ikke findes forenelig med de hensyn, som bærer udvalgets forslag om at indføre ansættelsesværn for alle jurister ved domstolene.

Da varigheden af en konstitution ikke altid kan fastlægges på forhånd, foreslår udvalget, at det i stedet gøres til hovedreglen, at konstitutionen ophører, når den faste dommer genoptager sit virke, eller der udnævnes en ny dommer i den stilling, som er blevet besat ved konstitution.

Efter udvalgets opfattelse er det dog ikke hensigtsmæssigt helt at afskære muligheden for at tilbagekalde en konstitution uden for disse tilfælde. Der er f.eks. i tilfælde af dødsfald eller pludselig opstået sygdom situationer, hvor det kan være nødvendigt meget hurtigt at konstituere en person i den vakante stilling. Må det forventes, at konstitutionen bliver af længere varighed, anbefaler udvalget som nævnt, at der sker opslag af stillingen. I sådanne situationer må den første konstitution selvsagt kunne tilbagekalde. Det samme gælder, hvis det af praktiske grunde har været nødvendigt straks at konstituere en mindre erfaren dommerfuldmægtig, og der senere viser sig mulighed for at konstituere en erfaren retsassessor. Endelig bemærker udvalget, at det ikke kan udelukkes, at der vil være tilfælde, hvor den, der er konstitueret, viser sig ikke at være stillingen voksen.

Udvalget foreslår derfor, at det i tilfælde som de nævnte skal være muligt at tilbagekalde konstitutionen.

Udvalget anbefaler, at kompetencen til at meddele og tilbagekalde konstitutioner henlægges til samme myndighed – Domstolsstyrelsen – men for at tilgode de hensyn til den enkelte dommers uafhængighed, som i øvrigt bærer udvalgets forslag, anbefaler udvalget, at Domstolsstyrelsens kompetence begrænses således, at tilbagekaldelse af en konstitution meddelt efter § 44, stk. 2, inden forfaldsgrundens eller embedsledighedsperiodens udløb alene skal kunne ske, hvis der foreligger en indstilling herom fra vedkommende landsretspræsident.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 313-315.

4.6. Justitsministeriets overvejelser

Det er af meget væsentlig betydning, at ansættelsesforholdene for dommerfuldmægtige og retsassessorer er af en sådan karakter, at der ikke er grundlag for at stille spørgsmål ved de pågældendes uafhængighed, når de fungerer som dommere. Den tvivl med hensyn til konstitutionsordningens forenelighed med Menneskerettighedskonventionen, som Højesteret har givet udtryk for i afgørelsen af 18. april 1994, gør det derfor efter Justitsministeriets opfattelse